

Przeciwpancerne pociski kierowany zestawu 9K115 „Metys”

Zestaw 9K115 „Metis”

Historia konstrukcji

Pod koniec lat 70.-tych XX wieku planując rozwój polskich sił zbrojnych na kolejną dekadę w broni przeciwpancernej, postanowiono zwiększyć liczbę wyrzutni w posiadanych dywizjach ogólnowojskowych. Zamówiona liczba zestawów 9K111 „Fagot” pozwoliła na wprowadzenie nowego etatu, w których zdwojono ich liczbę w batalionach piechoty zmotoryzowanej (z trzech do sześciu zestawów), co dawało ich w pułku łącznie 18 zestawów. Po dostarczeniu wszystkich zamówionych z jednoczesnym przebrojeniem na bojowe wozy piechoty BWP-1 pierwszych pułków zmechanizowanych w trzech dywizjach zmechanizowanych pierwszego rzutu, każdy z dwóch pozostałych pułków z kołowymi transporterami opancerzonymi SKOT miał na swoim stanie po 36 wyrzutni 9P135. Z kolei przenośne wyrzutnie zestawów przenośnych 9M14M „Malutka” przeniesiono do pułków zmechanizowanych 1. Dywizji Zmechanizowanej, 2. Dywizji Zmechanizowanej i 15. Dywizji Zmechanizowanej, z zachowaniem

liczby dwóch pulpitów startowych w każdym batalionie piechoty zmotoryzowanej (łącznie więc 18 w każdej z tych dywizji). Ponadto zwiększono ich liczbę w oddziałach „Czerwonych Beretów”, w każdym z czterech batalionów było ich po sześć, a dwa razy więcej w 5. Dywizjonie Artylerii Mieszanej tej dywizji.

Zdecydowano się także na zakup dodatkowej partii wyrzutni przewoźnych (czytaj samobieżnych) typu 9P113 na kołowych transporterach BRDM-2. Dokupiono ich w liczbie 27 egzemplarzy (dostawa została zrealizowana w latach 1981-1982), czyli akurat tyle ile potrzebne było na przebrojenie po jednej baterii w trzech dywizjonach artylerii przeciwpancernej, które wchodziły w skład pierwszorzutowych dywizji zmechanizowanych: były to następująco – 97. Dywizjon Artylerii Przeciwpancernej w 4. Dywizji Zmechanizowanej, 98. Dywizjon Artylerii Przeciwpancernej w 8. Dywizji Zmechanizowanej i w 99. Dywizjonie Artylerii Przeciwpancernej w 12. Dywizji Zmechanizowanej. Po dziewięć nowych wyrzutni przeciwpancernych zastąpiło w tej roli dywizjony wyposażone w stare przeciwpancerne armaty holowane D-44 kalibru 85 mm.

Na początku lat 80.-tych XX wieku oprócz kontynuacji dostaw, który był zamawiany w końcówce lat 70.-tych, zdecydowano się na wprowadzenie na wyposażenie Wojska Polskiego dwóch nowych zestawów przeciwpancernych pocisków kierowanych. Niestety, trwający wówczas i dający się coraz mocniej polskiej gospodarce kryzys z początku dekady, nie pozwolił na

przeprowadzenie większych zakupów i do jednostek wprowadzono dosłownie ich śladowe ilości. Pierwszym systemem tego typu zamówionym był kolejny system przenośny, który miał być dedykowany przede wszystkim jednostkom specjalnym np. siłom powietrznodesantowym. Dlatego w 1984 roku w ramach jednej, małej dostawy zamówiono siedem wyrzutni lekkich 9P151M systemu przeciwpancernego pocisku kierowanego 9K115 „Metys”, Armia wschodnio niemiecka zamówiła 31 zestawów tego typu. Powstał on z myślą o radzieckich pododdziałach szturmowych, które powinny posiadać przeciwpancerny zestaw rakietowy o odpowiedniej sile rażenia (przebijałości) i jak najlżejszy. Miał on być przeznaczony nie tylko do niszczenia czołgów, ale także lżejszych pojazdów opancerzonych, lekkich umocnień polowych czy pojazdów mechanicznych poruszających się z prędkością do 60 km/h. Wyrzutnie te znajdowały się na wyposażeniu Wojska Polskiego do pierwszych lat XXI wieku, zastępowane w tej roli przez przeciwpancerne pociski kierowane z rodziny Spike-ER.

Po wprowadzeniu do uzbrojenia zestawów przeciwpancernych kierowanych pocisków rakietowych 9K111 „Fagot” okazało się, że są one zbyt ciężkie i nieporęczne dla jednostek powietrznodesantowych i specjalnych. Jednostki te z konieczności używały nadal przestarzałych, ale lżejszych, przenośnych zestawów 9M14M „Maliutka” („Malutka”).

Kontener – wyrzutnia pocisku raketowego oraz przeciwpancerny pocisk raketowy 9M115

Zdjęcia – Dawid Kalka

Muzeum Techniki Wojskowej GRYF
ul. ppłk. Ryszarda Lubowiedzkiego 2
84-242 Dąbrówka

Dlatego też, w tulskim Biurze Konstrukcji Przyrządów (KBP) Szypunowa opracowano wobec tego 1978 roku miniaturowy (pomniejszony) pocisk przeciwpancerny kierowany typu 9M115 „Metys”. Jego wygląd oraz konstrukcja wyrzutni 9P151 były bardzo podobne do większego 9M111 „Fagot”, znacząco zmniejszono jednak masę i wymiary kompleksu oraz zastosowano celownik 9S816 o innej konfiguracji. Zrezygnowano np. z instalowania w pocisku źródła zasilania, energię przekazuje się tym samym przewodem, co sygnały sterujące. Jej źródłem jest pirobateria zakładana do gniazda wyrzutni przed odpaleniem pocisku. Przeciwpancerny pocisk kierowany „Metys”

przypomina wyglądem 9M111, ale ma tylko trzy stabilizatory i marker ułożony poza osią pocisku. Jego masa wynosi tylko 6,3 kg (w kontenerze), a wyrzutni 10 kg. Obsługę stanowi zwykle dwóch żołnierzy: jeden przenosi wyrzutnię z pociskiem (w sumie 17 kg), drugi trzy pociski (19 kg). Osiągnięcie gotowości bojowej zajmuje dobrze wyszkolonej obsłudze 12 sekund, a wszystkie cztery pociski mogą być odpalone w ciągu minuty. Czas lotu na maksymalną odległość wynosi tylko 5 sekund, a prawdopodobieństwo trafienia szacowane jest na 90%. Przeciwpancerny pocisk kierowany 9M111 „Metys” może być odpalany z pomieszczeń zamkniętych, a w razie potrzeby można go zdjąć ze statywu i odpalić z ramienia.

Opis konstrukcji

W skład zestawu wchodziły: wyrzutnia typu 9P151M, wyrzutnie pocisków kierowanych typu 9M115 i aparatura kontrolno-pomiarowa typu 9W569. Został opracowany także symulator typu 9F640 do szkolenia operatorów. Jeden kompletny zestaw składa się z wyrzutni i czterech kontenerów z pociskiem raketowym. Załoga składa się z dwóch żołnierzy, całość zestawu zapakowana w dwa pojemniki, gdzie pierwszy posiadał w sobie wyrzutnię i jeden kontener z pociskiem (masa 17 kg), w drugim znajdowały się trzy kontenery z pociskami raketowymi (masa 19,4 kg). Łącznie sześć wyrzutni trafiło do 5. Dywizjon Artylerii Mieszanej na podmianę takiej samej ilości mechanizmów 9S415, czyli więc jedna wyrzutnia służyła do celów szkoleniowych.

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

- Rozpiętość lotek – 300 mm
- Długość pocisku raketowego – 740 mm
- Długość kontenera transportowego – 800 mm
- Średnica pocisku raketowego – 93 mm
- Masa pocisku raketowego – 5,5 kg
- Masa pocisku raketowego wraz z kontenerem – 6,3 kg
- Masa wyrzutni startowej – 10 kg
- Masa głowicy bojowej – 2,5 kg
- Prędkość lotu pocisku – 220 m/s
- Zasięg minimalny – 70 metrów
- Zasięg maksymalny – 1000 metrów
- Przebijalność pancerza stalowego – do 500 mm

Bibliografia

1. Robert Rochowicz, Przeciwpancerne pociski kierowane w ludowym Wojsku Polskim, Nowa Technika Wojskowa luty Nr. 2/2021, Magnum-X
2. <http://www.samolotypolskie.pl/samoloty/2466/126/9M115-9K115-Metys>
3. <http://opisybroni.pl/wp-admin/post-new.php>